

פנינים מתורת רבינו הגאון
רבי רב הבון
קרק שליט"א
עידן טבריה ת"י

נשא
גליון 56 | תשפ"א

איש או-אשה, כי יפלא לנדר נדר נזיר

וברש"י כאן מביא, את דרשת חז"ל הידועה, (סוטה ב' ע"א) למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין.

וכבר נתקשו רבים למה דווקא מן היין, ומה מהניא התנזרותו מן היין.

ויש לפרש בדרך רמז, דהנה ידוע (סנהדרין ל"ח ע"א) ד"נכנס יין יצא סו"ד", דזהו טבעו של היין לחשוף את הטמון, הנעלם, והמכוסה, וזה הדימיון לפרשת סוטה שביקשה לעשות מעשיה בהסתר, וזהו ענשה לעמוד כך בפרהסיא, בכניסה לעזרה לעיני כל ישראל. ועל כן הרואה 'סוטה בקלקולה', יזיר עצמו מן היין דהיינו, ישים על לבו ש'על הכל יבוא אלוקים במשפט', ואין נסתר ונעלם ממנו ית', והמחלל שם שמים בסתר סופו שיפרעו ממנו בגלוי, כמו אותו היין שמוציא החוצה את הנסתרות והנעלמות.

ועוד יש לפרש עפ"י דברי חז"ל (פסחים מ"ט ע"א)

כל הנושא אשה הראויה לו ע"ז נאמר "ענבי הגפן בענבי הגפן" דבר נאה ומתקבל, דהיינו אשה כשרה וראויה משולה לגפן, (ועיין בפ"י המהרש"א בברכות מ"ד ע"א שהאריך בזה), וע"ז אמרינן לו שאם רואה שאינה כשרה וראויה, וח"ו יכול לצאת ממנה קלקול, יזיר ויפריש עצמו ממנה.

ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע

בגמ' אמרו (ברכות ל"א ע"ב) לגבי 'תפלת חנה' אם ראה תראה, א"ר אלעזר, אמרה חנה לפני הקב"ה, רבש"ע אם ראה, מוטב, ואם לאו תראה, אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי, וכיון דמסתתרא משקו לי מי

סוטה, ואי אתה עושה תורתך פלסתר, שנאמר "ונקתה ונזרעה זרע", ולמעשה בסופו של דבר, הלכה והתפללה עד שחשדה עלי לשכורה, וכל החושד בחבירו ואין בו צריך לברכו, ולכך בירך אותה להפקד בבן.

ויש לעיין מה החידוש שהיה לה עצה טובה כ"כ, לעשות קינוי וסתירה מבעלה, ומה חידשו בזה חז"ל בהביאם עצה זו, הלא היה זה רק הו"א, ולבסוף לא עשתה זאת כלל, אלא הלכה והתפללה וכו'.

ונראה לומר דיסוד ההבטחה של 'ונקתה ונזרעה זרע', הוא שאותה אשה הנחשדת בסוטה, ונמצאה נקיה נפקדת בבן, מהאי טעמא ד'כל החושד את חבירו ואין בו צריך לברכו' שנוהג גם כלפי שמיא, ומכיון שנחשדה האשה, כביכול כלפי שמיא, ונבדקה ע"י שם הו"א הנמחק על המים, לכן אם נמצאה נקיה מקבלת ברכת ה' להפקד בזרע.

ונמצא שבאמת נתמלאה בקשת חנה להפקד בבן ע"י סתירה, בכך שנחשדה ע"י עלי לשכורה, ו'כל החושד את חבירו ואין בו צריך לברכו', וזהו כוחה של

תפילתה שנתקבלה גם לגבי עניין זה שיחשדה, ועי"כ יהיה עלי חייב לברכה ולהבטיח לה זש"ק, וזהו זכות של גדול הדור כמו עלי, שמשמש שליח ה' לקיים רצון חנה, שמקובלת תפלתה, ומרומז גם בדרשת חז"ל, (סוטה ג' ע"א) בלשון 'כי תשטה', שאין אדם עובר עבירה אלא אם נכנסה בו רוח שטות, ועל כן ישועתה היתה באופן שחשדה עלי בחסרון דעת ושטות, של שכור, וחשבה לשכורה.

ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה

עפה לנאמנים

פניני משא ומתן עם רבינו
וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֲבָרְכֶם

בעניין רמיזה לנשיאות כפים

חידוש זה הבאנו כבר בעבר אמנם אודות בקשת כמה ת"ח הבאנו אותו שוב בתוספת כמה שינויים קלים ותיקונים

כשנו"נ עם רבינו בפלפולה של הלכה, בין הדברים שח רבינו, דפעם אחת

המשך בעמוד הבא

וזהו מה שמצינו שנזכר נשיא לבד מנחשון, ומדוע לא הזכיר 'נשיא' גם בנחשון, ויש לפרש עפ"י מה שמובא בחז"ל (ספרי כאן) נשיא אחד ליום. לפי שהיה נחשון מלך, והוא הקריב תחלה, לא יאמר, הואיל והקרבת תחלה אקריב עם כל אחד ואחד יומו, לכך נאמר נשיא אחד ליום, ע"כ.

והנה במלך נאמר 'לבלתי רום לבבו מאחיו', ולכן השמיטו ממנו לשון חשיבות של נשיא, אבל במקום ענותנות, שם גדולתו, שזה גופא שנשמט ממנו שם 'נשיא', מורה שהוא מלך ומקריב ראשון, וזהו גדר 'בורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו'.

דהיינו לא רק שהענווה והשפלות אינם סתירה להנהגת מלכות, אלא היא הגורמת לכך, והשמטת השם 'נשיא', שכביכול הוי חסרון, הוא דווקא מורה על המעלה הגדולה של מלכות, ואתה הוא שתקריב ראשון.

מעשה רב

שאלנו קמיה רבינו היכא שחל ערב שבועות במוצש"ק, לאותם הנוהגים לספר ראשם רק בערב יו"ט ממש ולא בשלשת ימי ההגבלה, אי שרי לספר ראשם כבר במוצש"ק או שזה נראה כזלזול בשב"ק, שממתין לציאת שבת וממהר להסתפר. והשיב רבינו: דבאמת היה מקום לחוש לזה מדין כבוד שבת, וע"כ טוב להמתין עד חצות הלילה ורק אז יכול להסתפר בשופי.

סגולת ועצת רבינו לקדושה

לאחר שפרסמנו בשבוע שעבר המעשה אודות נסיעה לקברי צדיקים לחו"ל - כסגולה לשמירת הקדושה. שאין דעת רבינו נוחה מזה, קבלנו פניות רבות, מהי עצתו של רבינו, לכל אחד ואחד לזכות לקדושה.

ואמר רבינו כך דעצתו היעוצה לכך היא, ראשית לכל אחד ואחד, ללמוד את המבנה האטונומי של העין, כיצד היא בנויה על מבנה הרשתית ועל הקרנית, על האישונים, ועצב הראיה, ולהחדיר בראשו את עוצמתה הכבירה והפלאית, של אותה מכונת ראייה שחנן אותנו הבורא ית', ואז ממילא כל אדם עושה חשבון נפש לעצמו, היאך אני יהיה מסוגל לקלקל, ולבזבז, את כוחה של אותה מכונה מופלאה, בראיית דברים אסורים המטמטמים את הלב והמח.

ועוד אמר רבינו על דרך משל: למה הדבר דומה לאחד שקיבל מתנה ארנק יקר ערך מעור, כולו מעשה אומן. הרי ודאי שמבין לבד שהארנק ריק מדמים, והמתנה היא הארנק בעצמו. משא"כ אם מקבל חבילות ע"ג חבילות של מזומנים, והם עטופים רק בנייר דק, ללא שום כלי או ארנק הרי שלא נותן דעתו כלל, על צורת העיטוף אלא על הזכיה הגדולה של הדמים לה זכה, ולא משנה לו כלל כרגע היאך הם צרורים. כמו"כ ההולך אחר מראה עיניו, ונמשך אחר חיצוניות, הרי מגלה דעתו שלבו נמשך אחר ריקנות והבל, ולא אחר עולם מלא, וד"ל, ודו"ק.

דעת

החכמה ומוסד

שפה לנאמנים - המשך

בשב"ק הביאו לפניו את 'הדוכן' (כעין במה קטנה שעליה עומד בעת אשר נושא את כפיו) ורבינו אז עמד באמצע תפילת שמו"ע, ובאמת מנהגו של רבינו כשמבקשים ממנו בפירוש לברך את הקהל, מפסיק לברכת כהנים, אפי' באמצע שמו"ע, דהא ברכת כהנים מדאורייתא היכא שביקשוהו לברך.

ונסתפק רבינו, היכא שהביאו לפניו את הדוכן, אי ג"כ מקרי 'דאורייתא' לישא כפים, או רק ע"י אמירה ובקשה מפורשת, והיה מקום לומר ממה שהסמיך הרמב"ם (מובא במ"ב בהל' נ"כ סי' קכ"ח) ל"אמור להם" דין שיקרא הש"ץ מילה במילה, לכהן הנושא את כפיו, משמע שיש כאן יותר עניין של אמירה, ואעפ"כ אפשר לומר דוודאי אמירה יותר חשובה, וזהו עיקר ה"אמור להם", אבל גם ע"י רמיזה מקרי "אמור להם", ומחוייב לברך מדאורייתא, ולמעשה נקט רבינו שוא"ת עדיף ולא בירך ברכת

כהנים. והוסיף רבינו, שוודאי נראה דאי"צ לעלות ולברך, כיוון דהבאת הדוכן אינה רמיזה לגוף המצווה, כי אם רמיזה לטכסיסי ההכנה למצווה, דאם רימזו לו בידים, שיברך את העם זהו רמז למצווה עצמה, משא"כ הבאת 'הדוכן', הוא רק הכשר מצווה, ועל כן ליכא רמיזה כאן למצווה עצמה, כי אם להכשר מצווה, וע"כ נראה

שוודאי ליכא כאן חיוב לעלות לדוכן מדאורייתא, כמו באמירה מפורשת, והוסיף בזה עוד רבינו ששמע פעם מהגר"ב ד' פוברסקי שליט"א, שאמר שיעור לא בישיבה, והביא תוס' שמבואר שבשזירת ציצית בעינין לשמה, משא"כ בקשירת הציצית לבגד לא בעינין לשמה. דלכאורה היה מקום לומר, דבקשירת הציצית לבגד, בעינין טפי 'לשמה', משזירה. וחילק הגר"ב דשזירת ציצית היא ההכנה למצווה ולזה בעינין לשמה, משא"כ קשירת הציצית לבגד, היא גוף המצווה, ובה ליכא דין ולא בעינין לשמה).

הדפסת העלון לע"נ רבני טבריא:

רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי חיים בן רבי יצחק סמאגיא זצ"ל
רבה הראשי של טבריא, הצדיק החכם רבי יעקב חי בן רבי ברוך זריהן זצ"ל
מייסד ת"ת כיבאס, הצדיק החכם רבי רפאל כיבאס זצ"ל

